

KONU VE BECERİ TEMELLİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ - II

Editörler

Doç. Dr. Tekin Çelikkaya
Dr. Öğr. Üyesi Hamza Yakar

KONU VE BECERİ TEMELLİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ - II

Editörler: Doç. Dr. Tekin Çelikkaya, Dr. Öğr. Üyesi Hamza Yakar

Yayın No. : 3116
Eğitim No. : 659
ISBN : 978-625-406-795-2
E-ISBN : 978-625-406-796-9
Basım Sayısı : 1. Basım, Aralık 2020

© Copyright 2020, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

Genel Yayın Yönetmeni : Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Yayın Koordinatörü : Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Redaksiyon : Suat Kaymak -suat@nobelyayin.com-
Sayfa Tasarım : Erhan Bakır -erhan@nobelyayin.com-
Görsel Tasarım Uzmanı : Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım : Lale Yalçın -laleenobel@gmail.com-
Baskı Sorumlusu : Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt : Atalay Konfeksiyon Matbaacılık ve Rek. İnş. Tur. Oto. San. ve Tic. Ltd. Şti. / Sertifika No.: 47911-
Zübeyde Hanım Mah. Süzgül Cad. No.:7 Altındağ / ANKARA

Kütüphane Bilgi Kartı

Çelikkaya, Tekin., Yakar, Hamza.

Konu ve Beceri Temelli Sosyal Bilgiler Öğretimi - II / Editörler: Tekin Çelikkaya, Hamza Yakar

1. Basım. XIV + 530 s. 16x23,5 cm. Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-406-795-2

E-ISBN: 978-625-406-796-9

1. Sosyal Bilgiler 2. Beceri Eğitimi 3. Etkinlik Temelli

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı mh. 2465 sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat Şaşmaz-ANKARA - siparis@nobelyayin.com-

Telefon: +90 312 278 50 77 - Faks: 0 312 278 21 65

E-Satış: www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com / www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım, Ekip Dağıtım, Kıda Dağıtım, Kitapsan, Nezih Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

BÖLÜM YAZARLARI

26. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Öz Denetim Becerisi

27. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Empati Becerisi

Doç. Dr. Tekin Çelikkaya (Editör)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye,
tcelikkaya@gmail.com

15. Bölüm - Çevre Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

27. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Empati Becerisi

Dr. Öğr. Üyesi Hamza Yakar (Editör)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Kırşehir, Türkiye,
hmzyakar@gmail.com

16. Bölüm - Dijital Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

20. Bölüm - Medya Okuryazarlığı Becerisi ve Öğretimi

Dr. Öğr. Üyesi Hacer Dolanbay

Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Muş, Türkiye, hacerdolanbay@gmail.com

17. Bölüm - Finansal Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

Doç. Dr. Nadire Emel Akhan

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, neakhan@akdeniz.edu.tr

Arş. Gör. Hilal Mert

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, h.mert@ahievran.edu.tr

18. Bölüm - Harita Okuryazarlığı Becerisi ve Öğretimi

Doç. Dr. Nilüfer Köşker

Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye, niluferkosker@gmail.com

19. Bölüm - Hukuk Okuryazarlığı Becerisi ve Öğretimi

Dr. Abdullah Gökdemir

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Muğla, Türkiye, agokdemir@mu.edu.tr

21. Bölüm - Politik Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

Doç. Dr. Tercan Yıldırım

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, tercan_y@hotmail.com

Doç. Dr. Eray Alaca

Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Giresun, Türkiye, erayalaca@hotmail.com

22. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma

Doç. Dr. Abdulkerim Karadeniz

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, akaradeniz@ahievran.edu.tr

23. Bölüm - Sosyal Bilgilerde İş Birliği Becerisi

Dr. Öğr. Üyesi Murat Bayram Yılar

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye, bayram.yilar@omu.edu.tr

24. Bölüm - Sosyal Bilgilerde İletişim Becerisi

Dr. Öğr. Üyesi Selma Güleç

Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Bursa, Türkiye, sgulec@uludag.edu.tr

25. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Girişimcilik Becerisi

Dr. Murat Tarhan

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye, murattarhann@gmail.com

ÖN SÖZ

Günümüzün eğitim anlayışında, hangi alan olursa olsun, o alanla ilgili temel bazı bilgileri “bilmek”ten ziyade, bildiğiniz şeyleri eyleme dönüştürerek onu “sergilemek” ve nihayetinde davranışa dönüştürmek daha önemlidir. Çünkü, bilgi toplumunun mensupları olarak bizler, bilgiye ulaşmada herhangi bir sorunla karşı karşıya değiliz. Fakat bu çağda önemli olan, bilgilerin *beceriye* dönüştürülmesidir. Bu yüzden çağımızın anahtar kavramı olan beceri, bilinenlerin kalıcılığına atıf yapan ve bireyde davranışa dönüşen eylemler veya onun somut göstergeleridir. Sosyal bilgiler öğretimi de ilköğretim düzeyinden yükseköğretime kadar bireyleri, yaşadıkları dünyada “etkin vatandaş olabilmek” amacına yönelten ve içerisinde beceri eğitiminin her geçen gün önemli hale geldiği bir alandır. Özellikle ilköğretim düzeyinde vurgulanan *etkin vatandaşlık*, aslında pasif vatandaşlığın zıddıdır. Yani dünyadaki ve yereldeki olay ve olgulara maruz kalan birey değil, çevresinden başlayarak dünyayı etkileyen vatandaşlar yetiştirmek bu dersin hedefleri arasındadır.

2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda 9’u temel 6’sı alan olmak üzere 15 becerinin kazandırılması planlanmışken, 2018 programında kazandırılması planlanan beceri sayısı 27’ye çıkmıştır. Artırılan bu becerilen bir kısmı mevcut becerilerin alt becerileri iken bazı beceriler ise yeni eklenmiştir. 2005 programında her bir öğrenme alanında yalnızca bir becerinin öğretilmesi hedeflenmişken bu hedefi gerçekleştirmede öğretmenlere yardımcı olması amacıyla öğretmen kılavuz kitaplarında bu becerinin içeriği ve nasıl öğretilmesi gerektiğine dair bilgiler yer alırken 2018 programında bir öğrenme alanında birden fazla becerinin öğretilmesi hedeflenmiş olup ancak bu becerinin içeriği ve nasıl öğretilmesi gerektiğine dair hiçbir bilgiye yer verilmemiştir. Sadece hangi öğrenme alanında hangi becerilerin kazandırılacağı belirtilmiş olup burada da kazanım-beceri ilişkisine değinilmemiştir.

Son yıllarda, ilköğretimden yükseköğretim düzeyine kadar sosyal bilgiler öğretim programlarındaki güncellemelerdeki gerekçelerden biri olarak “çağın getirdiği yeni becerileri bireylere kazandırmak” vurgusu dikkat çekmektedir. Bu çabanın bir gereği

olarak, ilköğretim programına birçok yeni beceri eklenmiştir. Benzer şekilde, sosyal bilgiler lisans programına da birçok zorunlu ve seçmeli dersler eklenmiştir.

Bu gerekçelerden hareketle, sosyal bilgiler öğretimini, konu ve beceri temelli bir yaklaşımla ele almak ve bu alanda önemli bir boşluğu doldurmak bu eserin ortaya çıkışına zemin hazırlamıştır. Bu kitap, sosyal bilgiler öğretimine yönelik salt bir beceri kitabı olmayıp, öncesinde bu alanla ilgili öğretim programlarında öngörülen becerilerin tasnif edilmesi ile şekillenmiştir. Kitabın kurgusunu oluşturan alt bölümler; *alana özgü beceriler*, *düşünme becerileri*, *okuryazarlık becerileri* ve *sosyal beceriler* olmak üzere dört kategoriye ayrılmış ve her kategorinin altında yer alan beceriler, alanında uzman akademisyenler tarafından yazılmıştır. Beceri eğitimi hedefleyen bu kitap zengin içeriği dolayısıyla *alana özgü beceriler*, *düşünme becerileri* alt başlıkları altında toplamda 14 bölümden oluşan “Konu ve Beceri Temelli Sosyal Bilgiler Öğretimi I” ve *okuryazarlık becerileri* ve *sosyal beceriler* alt başlıkları altında toplamda 13 bölümden oluşan “Konu ve Beceri Temelli Sosyal Bilgiler Öğretimi II” olarak yayımlanmıştır.

Bölümlerin yazımı aşamasına geçilmeden önce, kitabın bütünlüğünü sağlamak açısından yazarlara ana bir taslak sunulmuş ve bölümler buna göre oluşturulmuştur. Bu taslakta ilk olarak, ilgili becerinin kavramsal alt yapısı çizilmiştir. Ardından, ilgili becerinin öğretimine yönelik bir çerçeve çizilmiş ve son olarak ise sosyal bilgiler ile ilgili becerinin ilişkisi kurulmuştur. Bu temel taslak üzerinde kurgulanan bölümlerde, her becerinin ilköğretim düzeyinde nasıl öğretileceğine ilişkin “iki etkinlik” örneğinin de yazarlar tarafından tasarlanması istenmiştir. Bu yönüyle teorik bilgiden ziyade, kitabın yazılma gerekçesine uygun olarak ilgili becerilerin pratikte nasıl kazandırılacağı da netleştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca sosyal bilgiler öğretimi bir bütün olarak düşünülerek kitaptaki her becerinin, sadece ilköğretim programıyla ilişkilendirilmesi değil, aynı zamanda sosyal bilgiler lisans programıyla da ilişkilendirilmesi yapılmıştır.

Yaklaşık iki yıllık bir emeğin ürünü olarak bu kitabın, alanyazında emek harcayan tüm araştırmacılara, sosyal bilgiler öğretmen adayı ve öğretmenlerine katkı sağlamasını temenni ediyoruz. İlk olarak her biri kendi alanında yetkin olan bölüm yazarlarına bu süreçte, bizimle çalıştıkları için teşekkür ediyoruz. Bununla birlikte kitabın basımında katkılar sağlayan Nobel Yayıncılık çalışanlarına da teşekkür ederiz.

İnsan zihninin emeği olan her bilginin, yararlı eylemlere dönüşmesi umuduyla...

Editörler

Doç. Dr. Tekin Çelikkaya

Dr. Öğr. Üyesi Hamza Yakar

Eylül, 2020

İÇİNDEKİLER

Bölüm Yazarları	iii
Ön Söz	v

3. Kısım - Okuryazarlık Becerileri

Giriş.....	1
Kaynakça	3

15. Bölüm - Çevre Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

1. Giriş.....	5
2. Çevre Okuryazarlığı: Tanım ve Yaklaşımlar	6
3. Kategorik Olarak Çevre Okuryazarlığına Bakış	9
3.1. Çevre Okuryazarlığının Bileşenleri	10
3.2. Çevre Okuryazarlığının Aşamaları	11
3.3. Çevre Okuryazarlığının Düzeyleri	12
4. Çevre Okuryazarlığının Göstergeleri	13
5. Beceri Olarak Çevre Okuryazarlığı	16
6. Çevre Okuryazarlığı Eğitimi	19
6.1. Dünya’da Çevre Okuryazarlık Eğitimi	19
6.2. Türkiye’de Çevre Okuryazarlık Eğitimi	21
7. Sosyal Bilgiler ve Çevre Okuryazarlık Becerisi	23
7.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Çevre Okuryazarlık Becerisinin Yeri ve Önemi.....	23
7.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Çevre Okuryazarlık Becerisi	25
7.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Çevre Okuryazarlık Becerisi	30
Kaynakça	38

16. Bölüm - Dijital Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

1. Giriş.....	45
2. Teknoloji, İnternet ve Vatandaşlık Üzerindeki Etkileri	47
3. Dijital Okuryazarlık Kavramı	50
4. Dijital Okuryazarlığın Boyutları	53

5. Dijital Okuryazarlık Eğitimi	55
6. Dijital Okuryazarlıkta Öğrenme Ortamları ve Araçları	57
6.1. Sanal Ortamlar	58
6.1.1. Facebook	59
6.1.2. Twitter	59
6.1.3. Okulistik ve Vitamin.....	60
5.1.4. 3D Mekânlar, 3D Yazıcılar ile Google Maps - Google Earth.....	60
6.1.5. Bulut Teknolojisi (Google Drive, Yandex Disk, Dropbox, Evernote, Onenote, iCloud)	61
5.1.6. ClassDojo	62
6.1.7. Socrative, Livescribe, Schoology ve VoiceThread.....	63
6.1.8. Prezi	65
7. Sosyal Bilgiler ve Dijital Okuryazarlık Becerisi	65
7.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Dijital Okuryazar Becerisinin Yeri ve Önemi	66
7.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Dijital Okuryazarlık Becerisi.....	67
7.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Dijital Okuryazarlık	71
Kaynakça	78

17. Bölüm - Finansal Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

1. Giriş.....	83
2. Finansal Okuryazarlık Nedir?	84
3. Finansal Okuryazarlık Konularının Öğretilmesinin Önemi	86
4. Finansal Okuryazarlık Eğitimi: Neden? ve Nasıl?	88
5. İlköğretim Düzeyinde Finansal Eğitimin Önemi	95
6. Finansal Okuryazarlığın Ölçülmesi	97
7. Dünya’da ve Türkiye’de Finansal Okuryazarlık Eğitimi	100
7.1. Dünyada Finansal Okuryazarlık Eğitimi.....	100
7.2. Türkiye’de Finansal Okuryazarlık ve Eğitimi	104
8. Sosyal Bilgiler ve Finansal Okuryazarlık Becerisi	107
8.1. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Finansal Okuryazarlık Becerisinin Yeri ve Önemi	108
8.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Finansal Okuryazarlık Becerisi	109
8.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Finansal Okuryazarlık Becerisi	111
Kaynakça	119

18. Bölüm - Harita Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

1. Giriş.....	129
2. Harita Kavramı	129
2.1. Haritanın Unsurları	132
2.1.1. Haritanın Başlığı	132
2.1.2. Harita Anahtarı (Lejant).....	132
2.1.3. Ölçek.....	133
2.1.4. Yön Oku	133
2.1.5. Koordinatlar	133

2.2. Harita Çeşitleri.....	134
3. Harita Okuryazarlığı	135
4. Harita Okuryazarlığı Eğitimi	137
4.1. Harita Okuma Becerisinin Kazandırılmasında Gözetilecek Başlıca Öğretim İlkeleri	143
4.1.1. Yaşama Yakınlık İlkesi	143
4.1.2. Yakından Uzağa İlkesi	144
4.1.3. Somuttan Soyuta, Bilinenden Bilinmeyene, Basitten Karmaşığa İlkeleri.....	144
4.1.4. Güncellik (Aktualite) İlkesi	144
4.1.5. Öğrenciye Uygunluk (Çocuğa Görelik) İlkesi	145
4.1.6. Açıklık (Ayanılık) İlkesi.....	145
4.2. Harita Okuma Becerisinin Kazandırılmasında Kullanılacak Öğretim Yöntemleri.....	146
4.3. Harita Okuma Becerisinin Kazandırılmasında Takip Edilecek Basamaklar	148
5. Sosyal Bilgiler ve Harita Okuryazarlığı.....	150
5.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Harita Okuryazarlığı Becerisinin Yeri ve Önemi	150
5.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Harita Okuryazarlığı Becerisi.....	151
5.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Harita Okuryazarlığı Becerisi	152
Kaynakça	162

19. Bölüm - Hukuk Okuryazarlığı Becerisi ve Öğretimi

1. Giriş.....	167
2. Hukuk Kavramı	167
3. Hukuk Okuryazarlığı Kavramı	170
3.1. Hukuk Okuryazarlığının Amacı.....	171
3.2. Hukuk Okuryazarlığının Unsurları	172
3.3. Hukuk Okuryazarlığı ile İlgili Olan Kavramlar	173
4. Hukuk Okuryazarlık Eğitimi	173
4.1. Dünya’da Hukuk Okuryazarlık Eğitimi.....	174
4.2. Türkiye’de Hukuk Okuryazarlık Eğitimi.....	176
5. Sosyal Bilgiler ve Hukuk Okuryazarlığı.....	178
5.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Hukuk Okuryazarlığı Becerisinin Yeri ve Önemi.....	178
5.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Hukuk Okuryazarlığı Becerisi	179
5.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Hukuk Okuryazarlığı Becerisi	184
Kaynakça	192

20. Bölüm - Medya Okuryazarlığı Becerisi ve Öğretimi

1. Giriş.....	197
2. Medya Okuryazarlığı Nedir?	198
3. Medya Okuryazarlığının Amaçları	200
4. Medya Okuryazarlığı Eğitiminin Gerekçeleri	201
5. Medya Okuryazarlığı Becerileri Nelerdir?	203
5.1. Farkındalık Becerisi.....	205
5.2. Erişim Becerisi	205
5.3. Sorgulama Becerisi.....	205

5.4. Çevrimiçi Güvenlik Becerisi.....	206
5.5. Analiz/Çözümleme Becerisi.....	206
5.6. Değerlendirme Becerisi.....	207
5.7. Üretim Becerisi.....	207
5.8. Paylaşım Becerisi (Bireysel ve Profesyonel Medya Planlaması).....	208
5.9. Eylemcilik Becerisi (Etkincilik/Aktivizm).....	208
6. Dünyada ve Türkiye’de Medya Okuryazarlığı	209
7. Medya Okuryazarlığı Eğitimi Nasıl Verilir?.....	210
8. Sosyal Bilgiler ve Medya Okuryazarlığı Becerisi.....	212
8.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Medya Okuryazarlığı Becerisinin Yeri ve Önemi	213
8.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Medya Okuryazarlığı Becerisi.....	216
8.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Medya Okuryazarlığı Becerisi	219
Kaynakça	227

21. Bölüm - Politik Okuryazarlık Becerisi ve Öğretimi

1. Giriş.....	231
2. Politik Okuryazarlık Kavramı	231
3. Aktif Vatandaşlık ve Politik Okuryazarlık.....	237
4. Politik Okuryazarlık Eğitimi	242
5. Sosyal Bilgiler ve Politik Okuryazarlık Becerisi.....	245
5.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Politik Okuryazarlık Becerisinin Yeri ve Önemi	246
5.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında Politik Okuryazarlık Becerisi	248
5.3. Sosyal Bilgiler Eğitimi Lisans Programında Politik Okuryazarlık Becerisi	252
Kaynakça	261

4. Kısım - Sosyal Beceriler

Giriş.....	265
Kaynakça	267

22. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi

1. Giriş.....	269
2. Temel Dil Becerileri.....	271
2.1. Dinleme	272
2.2. Konuşma	274
2.3. Okuma.....	276
2.4. Yazma	279
2.5. Görsel Okuma ve Görsel Sunu	282
3. Sosyal Bilgiler ve Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi.....	284
3.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisinin Yeri ve Önemi.....	284
3.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi	286
3.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma Becerisi	288
Kaynakça	299

23. Bölüm - Sosyal Bilgilerde İş Birliği Becerisi

1. Giriş.....	301
2. İş Birliği Kavramı.....	302
3. İş Birlikli Öğrenme Yaklaşımı.....	307
4. İş Birlikli Öğrenme Yaklaşımının Temel Öğeleri.....	309
4.1. Olumlu Bağımlılık (Positive Interdependence).....	309
4.2. Bireysel Sorumluluk (Individual Accountability)	309
4.3. Sosyal Beceriler (Social Skills)	310
4.4. Yüz Yüze Etkileşim (Face to Face Interaction)	310
4.5. Grup Ödülü (Group Reward)	310
4.6. Eşit Katılım/Eşit Başarı Fırsatı (Equal Participation).....	311
4.7. Grup Sürecinin Değerlendirilmesi (Evaluation of the Group Process).....	311
5. İş Birlikli Öğrenme Yaklaşımının Yararları.....	311
6. İş Birlikli Öğrenme Yaklaşımının Sınırlılıkları.....	312
7. İş Birlikli Öğrenme Yaklaşımının Uygulanması Sürecinde Öğretmenin Görevleri.....	313
8. İş Birlikli Öğrenme Yaklaşımının Teknikleri	314
8.1. Takım Oyun Turnuva.....	314
8.2. Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri.....	315
8.3. Ayrılıp Birleşme Tekniği (Jigsaw)	315
8.4. Grup Araştırması.....	316
8.5. İş Birliği-İş Birliği	316
8.6. Takım Destekli Bireyselleştirme	317
8.7. Birlikte Öğrenme	317
8.8. Akademik Çelişki	318
8.9. Düşün-Eşleş-Paylaş	319
9. Sosyal Bilgiler ve İş Birliği Becerisi.....	319
9.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde İş Birliği Becerisinin Yeri ve Önemi	320
9.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında İş Birliği Becerisi	324
9.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde İş Birliği Becerisi.....	327
Kaynakça	341

24. Bölüm - Sosyal Bilgilerde İletişim Becerisi

1. Giriş.....	347
2. İletişimin Tanımı.....	348
3. İletişim Süreci ve Öğeleri	350
3.1. Kaynak.....	350
3.2. Mesaj	352
3.3. Kodlama ve Kod Açma.....	353
3.4. Kanal.....	354
3.5. Alıcı.....	355
3.6. Dönüt	355
3.7. Gürültü	357

4. İletişim Türleri	358
4.1. Kişi-içi İletişim	358
4.2. Kişilerarası İletişim	359
4.3. Örgüt-içi İletişim	360
4.4. Kitle İletişimi.....	360
5. İletişim Modelleri	361
5.1. Aristo Modeli.....	362
5.2. Lasswell Modeli	362
5.3. Shannon ve Weaver Modeli	363
5.4. Osgood ve Schramm Modeli	364
6. İletişim Engelleri	366
7. Etkili İletişimde Beden Dili ve Önemi	369
8. Etkili İletişimde Dinlemenin Önemi.....	372
9. Etkili İletişimde Empati ve Önemi.....	376
10. Sosyal Bilgiler ve İletişim Becerisi	378
10.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde İletişim Becerisinin Yeri ve Önemi	379
10.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında İletişim Becerisi.....	381
10.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde İletişim Becerisi.....	384
Kaynakça	391

25. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Girişimcilik Becerisi

1. Giriş.....	397
2. Temel Kavramlar	398
2.1. Girişimci ve Girişimcilik Kavramları.....	398
2.2. Girişimciliğin Türleri.....	400
3. Girişimciliği Etkileyen Faktörler	401
3.1. Bireysel Faktörler	401
3.2. Çevresel, Sosyokültürel Faktörler	402
3.3. Aile Faktörü.....	402
3.4. Yönetim ve Destek Faktörü	403
4. Girişimcilerin Özellikleri	403
5. Girişimcilik Eğitimi Kapsamında Kazandırılacak Konu, Beceri, Değerler.....	405
5.1. Girişimcilik Eğitimi Sürecinde Öğretilebilecek Konular.....	406
5.1.1. İş Fikrinin Geliştirilmesine Yönelik Konular.....	406
5.1.2. Finansman Sürecinde Öğrenilmesi Gereken Konular	408
5.1.3. Ürün Tasarımı ve Üretim Sürecinde Öğrenilmesi Gereken Konular.....	409
5.1.4. Tanıtım ve Pazarlama Sürecinde Öğrenilmesi Gereken Konular	410
5.1.5. Yatırım Sürecinde Öğrenilmesi Gereken Konular.....	412
5.2. Girişimcilik Eğitimi Sürecinde Kazandırılacak Beceriler	413
5.2.1. İş Fikrinin Geliştirilmesine Yönelik Beceriler	414
5.2.2. Finansman Sürecinde Yönelik Beceriler	417
5.2.3. Ürün Tasarımı ve Üretim Sürecine Yönelik Beceriler	419

5.2.4. Tanıtım ve Pazarlama Sürecine Yönelik Beceriler	421
5.2.5. Yatırım Sürecine Yönelik Beceriler	423
5.3. Girişimcilerde Bulunması Gereken Değerlere Örnekler	424
6. Girişimcilik Becerisinin Kazandırılması Sürecinde Kullanılabilecek Yöntem ve Teknikler	427
7. Girişimcilik Becerisi ve Sosyal Bilgiler Eğitimi	431
7.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Girişimcilik Becerisinin Yeri ve Önemi.....	431
7.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında Girişimcilik Becerisi	432
7.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Girişimcilik Becerisi.....	435
Kaynakça	439

26. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Öz Denetim Becerisi

1. Giriş.....	441
2. Öz Denetim Kavramı.....	441
3. Öz Denetimin Tarihsel Gelişim Süreci	445
4. Öz Denetim Sürecinin Aşamaları Nelerdir?.....	446
5. Öz Denetimin İşlevleri.....	447
6. Öz Denetimin Varlığı ve Yoksunluğu: Yüksek ve Düşük Öz Denetim.....	449
7. Öz Denetim Becerisini Geliştirmeye Yönelik Stratejiler.....	455
8. Öz Denetimsiz Çocuk Nasıl Yetiştirilir?.....	461
9. Sosyal Bilgiler ve Öz Denetim Becerisi.....	462
9.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öz Denetim Becerisinin Yeri ve Önemi	463
9.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Öz Denetim Becerisi	463
9.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Öz Denetim Becerisi.....	466
Kaynakça	474

27. Bölüm - Sosyal Bilgilerde Empati Becerisi

1. Giriş.....	479
2. Empatinin Tanımı ve Empatiye İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar	480
3. Empatinin Tarihsel Gelişimi.....	482
4. Empatinin Aşamalı Olarak Sınıflandırılması	484
4.1. Onlar Basamağı	484
4.2. Ben Basamağı.....	485
4.3. Sen Basamağı	485
5. Empatinin Bileşenleri/Unsurları	487
6. Empatinin Önemi.....	488
7. Empati Ne Değildir?	491
7.1. Sempatî.....	491
7.2. Özdeşim/Özdeşleşme	492
7.3. Sezgisel Tanı.....	493
7.4. Yer Değiştirme/Yerine Koyma.....	493
7.5. Taklit.....	493
7.6. İçtenlik.....	494

8. Empati Becerisinin Kazandırılmasında Kullanılan Etkinlikler	494
8.1.1. Yazım Yoluyla Empati.....	495
8.1.2. Resim Çizimi Yoluyla Empati	496
8.1.3. Fotoğraf ile Empati.....	497
9. Empati Becerisini Kazandırmada Kullanılabilecek Yöntem-Teknikler, Metinler ve Görseller	497
9.1. Empati Becerisini Kazandırmada Kullanılabilecek Yöntem-Teknikler	497
9.2. Empati Becerisini Kazandırmada Kullanılabilecek Metinler	500
9.3. Empati Becerisini Kazandırmada Kullanılabilecek Görseller	501
10. Empati Etkinliklerinin Uygulama Basamakları ve Değerlendirilmesi.....	502
11. Sosyal Bilgiler ve Empati Becerisi.....	504
11.1. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Empati Becerisinin Yeri ve Önemi.....	505
11.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Empati Becerisi.....	508
11.3. Sosyal Bilgiler Lisans Eğitiminde Empati Becerisi	511
Kaynakça	518
Öz Geçmişler.....	525